

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 405. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659560690512/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- England* (1679-1715) – *Repositorium*: gemme, hvori hostien opbevares; monstrans. – *Apollon*: i gr. mytologi bl.a. gud for digtekunst, musik og dans. – *Minerva*: i rom. mytologi bl.a. gudinde for kunst og videnskab. – *de ni Gudinder* el. musen, hvis anfører var Apollon.
- 123 *Kobberstykker*: kobberstik. – *Characterer*: bogstaver, typer. – *et paveligt Consistorium*: se ovenfor s. 68-69. – *slutte*: forstå, erkende. – *Nimium* (...): lat. Tro ikke for meget på farven. Virgil *Ecolg* 2, 17.
- 124 *Medæe Cuur*: hentyder til, at Medea foryngede Jasons fader ved at udskifte hans blod med en foryngende tryllesaft. Hun fik Pelias' dotre til at tro de kunne foryngede deres fader ved at skære ham i stykker og koge ham i en gryde. – *Hic* (...): lat. Her må safter til, ved hvilke den foryngede alderdom igen kan stå i blomst og genvinde sine tidligste år (Ovid, *Metam.* 7, 215-16, jf. 159-293).
- 125 *Corpora* (...): Legemer rådner i honningsøde sager, konserveres i det sure; hvad der bider, læger; alt som behager, skader. – *Satyre*: satire. – *Jason den Thessaler* (4. årh. f.Kr.): gr. tyrant, alm. kaldet J. fra Ferai. – *Hieron*: se n.t.s. 80. Fra Plutark, *Moralia* 175 B-C (*Apophtegmata Regum et Imperatorum*) – *ond*: dårlig, ubehagelig. – *complaisante*: elskværdig, høflig. – *Panegyrist*: person, der forfatter lovtaler. – *Caesser*: kærtegn.
- 126 *Oratores*: talere. – *Thales fra Milet* (1. halvdel af 6. årh. f.Kr.): ældste gr. filosof; regnedes blandt de Syv Vise. – *anstikke*: smitter – *Perikles*: se n.t.s. 116. – *Parentationer*: mindetaler. – *Plinius d. Y.* – *Trajan* (98-117): rom. kejser. – *pro labore*: lat. for arbejdet.
- 127 *Debauche*: udsvævende liv. – *Eftertale*: dadel, ufordelagtig omtale. – *medisante*: bagtalerisk. – *den Franske Poet*: Boileau, *Sat.* 9, 165-166; cit. s. 264. – *C'est* (...): fr. Det er at bagtale med kunst, og det er med respekt at stikke dolken ind. – *Pastillos* (...): lat. Rufus lugter af piller (dvs. parfumerede sæbekugler), G. af bukkesved. Horats *Sat.* 1, 2, 27.
- 128 *Nabis*: spartansk tyrant, der bemægtigede sig herredømmet i Sparta 207 f.Kr. Historien ses hos Polybios 13, 6, 7. – *Apologier*: forsvarsskrifter. – *Hanreder*: hanrej. – *posito*: lat. forudsat. – *Mailly* (1658-1721): ærkebiskop i Reims fra 1710, kardinal fra 1719. Modte stærk modstand blandt præsterne under sin kamp for den pavelige bulle (Constitutio Unigenitus, 1713), som fordømte en jansenitisk bog af Pasquier Quesnel.
- 129 *in effigie*: lat. (om symbolsk eksekution udført) på et billede (af den fraværende delinkvent). – *Forgift*: gift. – *Sixtus 5.* (1521-1590): pave fra 1585. Anekdoten har H. nok fra Gregorio Leti's biografi, i fr. oversættelse *L'Histoire de la Vie du Pape Sixte cinquième*, Nouvelle Edition, I-II (Anvers 1703-1704), II: 191-193. – *appliqués*: anvendes, anføres – *Fabel om Foerne*: også i *Moralske Fabler*, 13. fabel: *Foernes klagedml.* – *Caligula* (...) paa en *Auction*: fra Sueton, *Caligula liv* kap. 38.
- 130 *odieux*: forhadet. – *Petrus Alexiowitcz* (...): fortælles i biografien af Peter den Store, *Helte-Historier*, SS XI: 126. – *Don Quichote*: se n.t.s. 13. – *Ondsproget*: versificering af Peder Syvs ordsprog I, s. 422. (DGO 8794).
- 131 *In disceptando* (...): En hellig skolelov byder, at præses i disputationen skal